

SLOVENSKI NAROD

iznaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 50 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4.- Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za tuzemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 6.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR: Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO: Ljubljanska c.
telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65;
podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 19.351.

Krvave borbe za špansko prestolnico: Madrid se še drži

Ugorniki so mesto popolnoma obklopile in ga ljuto obstreljujejo,
toda vladne čete nudijo žilav odpor

Madrid še ni zavzet

London, 10. novembra. Po protislovnih vesteh, ki prihajajo iz Španije, sklepajo, da se vojska generala Franco še vedno nahaja 6 do 7 km daleč od središča Madrida, Franco v pravem smislu besede sploh ni zasedel Madrida. Nacionalistični general De Liano je izjavil, da je bila radijska postaja v Jaci kaznovana z globo, ker je razglasila ne resnične vesti o zavzetju Madrida. General je poudaril, da je nacionalistična vojska prodrla do desne obale reke Manzanares na zapadni in jugozapadni strani mesta.

Bombardiranje Madrida

Lizbona, 10. novembra. AA. Reuter: Polkovnik Castejon, ki poveljuje koloni nacionalistov pri napadu na Madrid, je bil ranjen. Reuterjev dopisnik poroča iz Madrida, da je topniško nacionalistov nadležalo z bombardiranjem Madrida. Ves dan so padale bombe na klavnic, ki so jih milijoni sprejemali v nočno trdnjavo. Ena granata je padla 50 m od vojnega ministrstva. Park okoli slavne palače Casa Real del Campo je sedaj že popolnoma zavzet od nacionalistov. Ob 15. uri so nacionalistična letala metala bombe na postojanke vladnih čet. Posebno je bilo bombardirano mestce Vallecas, ki je 8 km južno od Madrida na cesti proti Valenciji. Hudo bombardiranje je izzvalo silno paniko v Madridu.

Ves Madrid ena sama barikada

London, 10. novembra. AA. Posebni dopisnik Reuterja poroča iz Pariza: Peti polk milicijski je izdal navodila, ki odredjujejo civilnemu prebivalstvu v Madridu, da morajo svoja stanovanja takoj spreminiti v barikade in utrdbe za slučaj, da bi nacionalisti vkorakali v Madrid. Najkrajše se morajo boriti proti Marokancem in legionarjem. V tem slučaju bodo mobilizirani celo starci, žene in otroci, da branijo Madrid. Povsod je treba graditi barikade in kopati jame. Vse fasisti, ki bi vdrli v mesto, morajo biti pobiti. Na tanke in oklopne avtomobile, ki bi vdrli v mesto, je treba metati steklenice z gorečim bencinom.

Eksplodizija granat v glavnih ulicah

Madrid, 10. nov. AA. Od davi od 8. padajo topovske granate po glavnih madridskih ulicah. En izstreljek je padel v neposredno bližino zunanjega ministrstva. Letala generala Franco so metala letake z objavo, da bodo nacionalistične čete priznale življenjsko ženski in otroci ter spopadali nedotakljivost posaništev in konzulov. Dopolnile so rešili ujetnike in talce iz začasnega zaporja pri Alcarí Denaresu. Odkar so se začeli boji v Madridu samem, so nasteli 10 mrtvih in 21 ranjenec od 20 bomb in topniških streljav. Škoda na poslopjih v centru je doslej neznatna, nekaj večja pa v delavskih okrajih. Več bomb je padlo tudi na vrt kraljevskega dvora, vendar niso napravile škod. Ena bomba je padla na policijski komisariat in ranila dva policijska inspektorja ter dva policista. Čeprav se vrše boji še v Madridu samem, je sredi tukajšnji radio še funkcionalni. Pozornost je zbudil izrazito ekstremističen koncertni program.

Pariz, 9. novembra. w. Kakor javlja agencija »Radio« iz Madrida, so nacionalistične čete dopolnile zopet pričele obstreljevati središče Madrida. Mnogo granat je padlo na Puerto del Sol, Gran Vía, Calle de Segovia, Calle de Alcalá in na trg Callao ter eksplodiralo. Granate so padle tudi na kavarno Orient, ki leži na Puerti del Sol. Kavarna je pogorela.

Prebivalstvo je mirno

Madrid, 10. nov. AA. Kljub bombam in granatam, stokanje ranjenec, ki se čuje iz vseh prebivališč, in kljub temi, v kateri je bil Madrid celo noč še lahko reče, da je prebivalstvo ostalo mirno. Vladni pooblaščenec izjavlja, da je bilo moč ohraniti postojanke na Carabanchelu. Tudi pri Villaverde se drže čete vladne. Vladni milniki so ponekod prodrli skozi prednje nacionalistične vrste in razbili štiri nacionalistične tanke.

Francova cenzura

Avila, 10. nov. AA. Vojska cenzura je prepevala informacije o podrobnostih operacij nacionalne vojske pri Madridu.

Prisrube za letalsko ofenzivo proti Barceloni

Gibraltar, 10. nov. g. Brat generala Franco, znani španski prekooceanski letalec Ramon Franco, se je v Lisboni vkrval na

parnik ter odpotoval v inozemstvo. Razširjene so govorice, da pripravlja širokopotezno letalsko ofenzivo proti Barceloni.

Pogajanja monarhistov s kraljem Alfonzom

London, 10. nov. g. »News Chronicle« javlja iz Rima, da se španski monarhisti pogajajo v Milanu z bivšim španskim kraljem Alfonzom, ki ga hočejo pridobiti za to, da bi postal svojega sina asturškega princa kot pretendent za prestol v Španiji in sicer takoj, ko bo Francova vlada priznana.

Tudi taksiji pripravljeni

Madrid, 10. novembra. (Stefani). Danes se je na ulicah videlo mnogo taksijev, ki so jih vlekli tovorni avtomobili, po vsej priliki v bencinska skladišča, da jih oskrbe za gorivom. Od začetka državljanske vojne avtomobilski taksiji niso bili več v prometu. Verjetno je, da jih bodo vojske oblasti uporabile za prevoz čet po slavnem zgledu pred bitko na Marni.

Izgube vladnih čet

Salamanca, 10. novembra. AA. Po vesteh sevilske radijske postaje so madrijske čete od zavzela Talavera imele 38.000 mrtvih in okoli 10.000 ranjenih. V borbah za Ca-

sa del Campo so marokanski oddelki ujeti celo četo nasprotnikov.

Anglija še vedno posreduje

London, 10. novembra. b. Angleška vlada se še vedno trudi, da bi kolikor le mogoče omilila s svojim posredovanjem prelivanje krvi v španski državljanski vojni. Zaradi tega je pred par dnevi ponovno stopila v stike s španskimi nacionalisti in zaprosila njih vlado, naj bi se Francove čete pri topniškem obstreljevanju in zračnem bombardiranju omejile samo na vojaške objekte, dočim naj bi se izogibale obstreljevanju drugih poslopij. Kakor zatrjujejo v uradnih krogih, je to prošnja v imenu angleške vlade naslovila na vlado v Burgesu angleški poslanik v Hendaye ob francosko-španski meji, kjer je stopil v stike z zastopnikom burgoške vlade Mery del Valom. Angleški poslanik se je posebno zavzel za omiljenje zračnega bombardiranja, ki je ponekod zahtevalo žrtve tudi med otroci in ženami.

Tudi ruski poslanik zapustil Madrid

Pariz, 10. novembra. AA. Po informacijah »Intransigence« je ruski poslanik v Madridu

Ozadje dunajske konference

O čem bodo razpravljali zastopniki držav
rimskega bloka

Dunaj, 10. novembra. d. Italijanski zunanji minister grof Ciano je včeraj položil venec na spomenik padlim avstrijskim vojakom, kakor tudi venec na grob pokojnega kanclerja Dollfusa. Naposled je italijanski zunanji minister odšel na dunajsko vojaško kopališče, kjer so ga sprejeli z vojaškimi častmi in kjer je položil venec na grobove italijanskih vojakov, umrlih v ujetništvu med svetovno vojno.

Po razgovoru s kanclerjem dr. Schuschniggom in državnikom za zunanje zadeve Schmidtom ga je sprejel predsednik avstrijske republike Miklas.

Program razgovorov

Pariz, 10. novembra. d. »Petit Parisien« je objavil daljše poročilo iz Rima o dunajski konferenci, v katerem pravi, da so bile izvršene za to konferenco zelo natančne priprave, tako da je izključeno vsako prenehanje. Program razgovorov zunanjih ministrov držav rimskega bloka bo obsegal v glavnem naslednje tri točke:

1. Ugovore, da imajo rimski protokoli glede na svoje doseganje velike velike pomen tudi v bodočnosti.
2. Avstrijsko-nemški sporazum od 11. julija se ima koordinirati z rimskimi protokoli, ne da bi se vanje neposredno vključili.
3. Prizna se vadekvatni obliki italijanski imperiji.

Na Dunaju bodo govoro govorili tudi o zadnjih razgovorih Ciana v Berlinu in Mo-

nakovem, nadalje o Mussolinijevih milanski izjavah glede Jugoslavije. Mnogo manj bo govora o Mussolinijevi aluziji na potrebo izpolnitve madžarskih irendističnih zahtev. Verjetno je, da se bo budimpeštanska vlada zadovoljila z minimalnimi teritorialnimi izpremembami, toda če te bi zadoščale za razveljavljanje trianonske pogodbe, za katero se zavzemajo madžarski in drugi politiki, pa se jim čisto gotovo, rumunski in jugoslovanski odgovorni faktorji s prav tolikšno odločnostjo upirajo, ker bi po njihovem mnenju pomenilo odločen preobrat sedanjega statusa quo.

Končno je verjetno, da bodo na Dunaju razpravljali tudi o ponovni obojestrani madžarske, ki je končno prav za prav že izvršeno dejstvo, čeprav ga doslej javno še niso priznali.

Nemčija bo dobavljala Avstriji orožje

Dunaj, 10. novembra. AA. »Reichspost« poroča iz Berlina, da hoče Nemčija oskrbeti Avstrijo z orožjem, v zamenjavo pa bi Nemčija kupila razno avstrijsko blago kakor les, mlečne izdelke itd. Po pisanju lista bi v ta namen prišla na Dunaj posebna nemška delegacija, da se pogodi z avstrijskimi delegati. Glede blaga, ki bi ga Avstrija mogla kupiti v Nemčiji, misli list, da je v Nemčiji dovolj vojnega materiala, ki se v Avstriji ne izdeluje, ker so se nemške tovarne zanj specializirale.

Sankcijska polemika med Rimom in Parizom

Italijani odrekajo Francozom zasluge
za neuspeh sankcij

Pariz, 10. novembra. b. Na izvajanja diplomatskega sodelovanja tukajšnjega oficijalnega »Temps« Jacquesa Bardouxa o francoski »zaslugi za neizvajanje in polom sankcijske politike proti Italiji, je precej ostro reagiral rimska »Tribuna«, ki te »zasluge« Franciji nikakor ne priznati, češ da se je Francija po eni strani dobrihala Italiji, po drugi pa Angliji, da bi si s tem zagotovila njeno podporo v primeru kake nepričakovane nemške geste. »Tribuna« piše med drugim: Seveda je francosko zadržanje včasih povzročilo odlaganje in oklepanje v delovanju sankcijskega stroja, kar je nedvomno Italiji pripomoglo do njene zmage. Toda zasluge za to dejstvo si morata pač razdeliti Francija in Anglija, ki se sredi nista mogli vselej pravočasno sporazumeti proti svoji bivši zavezi.

Na to reakcijo se vrača sedaj oficijozni »Temps« in k svojim že znanim ugotovitvam o francoskih »zaslugah« dodaja še naslednje: Diplomatsko je ugotovljeno, da se je Francija oprijela sankcij čezle tečaj, ko je vedela, da jih bo Italija z lahko prenesla. Lahko trdimo celo še več in rečemo, da bi se bila Francija odpovedala tudi ekonomskim sankcijam, kakor hitro bi bila Italija dala razumeti, da tudi te sankcije smatra kot akt sovražnosti proti sebi, kar pa se ni zgodilo. Francija je upoštevala italijanske interese pač do »krajne mere. Odločno je nastopila

proti vsemu, kar bi kakorkoli škodovalo Italiji. Postavila se je po robu angleški zahtevi po blokadi, po vojaških sankcijah in zatvoritvi Suez. Francija je potemtakem povsem odkrito pomagala Italiji, da se seveda pri tem ni prezrla tudi svojih posebnih interesov zaradi nemške nevarnosti, češar pa ji nihče ne more zameriti, saj je obrambno lastnih interesov celo sam Mussolini označil za državno dolžnost.

Nova doba v odnošjih med obema državama

London, 10. novembra. AA. »Daily Mail« priobčuje naslednjo Mussolinijev izjavo znanemu amerišnemu novinarju Wardu Priceu: Rad bi podpisal kak gentlemanski pakt. Rešitev mora biti po svoji obliki kolikor mogoče priprosta in prav tako kolikor mogoče jasna. Angleški in italijanski interesi na Sredozemskem morju si ne nasprotujejo, marveč se medsebojno izpolnjujejo. Nobena država si ne more dovoliti luksuza, da bi bila na tem morju kak drugi državi sovražna. Dogovor mora zaradi tega jamčiti medsebojno zaščito vseh interesov. Primerne oblike ne bo težko najti. Novo ozračje dovoljuje upanje, da bo nastala nova doba v zgodovinski odnosih med Veliko Britanijo in Italijo.

du Rosenberg s celim osebjem zapustil madrijsko poslaništvo in odpotoval proti vzhodu.

Komu dobavlja Francija letala?

Pariz, 10. novembra. w. Minister za letalstvo Cott je pred letalsko komisijo senata podal daljšo izjavo, o kateri bo zaradi njene važnosti šele kasneje izdan komunik. Minister Cott je sporočil, da bo komisiji predložil seznam vseh vojaških letal, ki jih je v zadnjih šestih mesecih dobavila francoska letalska industrija inozemskim vladam. Vse te dobave so bile izvršene po prejšnjem sporazumu in odobritvi zunanjega ministrstva. Z madrijsko vlado se od dne, ko je francoska vlada podpisala izjavo o nevmešavanju, ni sklenila nobena dobavna pogodba. Senatna komisija je v sporazumu z letalskim ministrom sklenila pozvati pododbor za kontrolo pogodb, naj izdela poročilo o dobavah letal v zadnjih šestih mesecih francoski državi sami, kakor tudi drugim evropskim državam, da se napravi konec časopisni kampanji, ki škoduje interesom Francije.

Posveti generalnih štabov v Bukarešti

Bukarešta, 10. novembra. o. Tu so se pričela važna posvetovanja šefov generalnih štabov držav Male antante in Balkanske zveze. O njih bo ob zaključku objavljen poseben komunik. Kolikor je bilo mogoče zvedeti, razpravljajo o važnih aktualnih vprašanjih strateškega sodelovanja in o dosedanjih metodah vojaške organizacije v posameznih državah omenjenih zvez. Razpravljali bodo tudi o možnosti čim bolj enostavnega skupnega vodstva v primeru potrebe.

Uveljavljenje sporazuma o Dardanelah

Pariz, 10. novembra. w. V francoskem zunanjem ministertvu so popoldne zastopniki Velike Britanije, Francije, Turčije, Rusije, Bolgarije, Grčije, Rumunije in Jugoslavije podpisali zaključni protokol določen v dogovoru o morskih ožjih, sklenjenem meseca julija v Montreuxu. S tem je dogovor v Dardanelah definitivno stopil v veljavo.

Silni viharji na Atlantiku

New York, 10. nov. AA. Vihar, ki divja že 24 ur na morju in na kopnem Velike Britanije, je tako silen, da ga ljudje ne pomnijo podobnega. Parnik »Queen Mary«, ki je priplul sredi v Southampton, je le s težavo končal vožnjo. Od včeraj jutraj je moral omejiti svojo hitrost na 17 vozlov. Parnik se je boril ponekod z 18 m visokimi valovi in je bilo devet potnikov ranjenih. Hitrost viharja je dosegla sredi 120 km, kakor so zabeležili na letališču v Lympnu. Z letališča v Croydonu poročajo, da so začasno ukinjene vse letalske zveze s celino. Prav tako so odgojene vožnje čez Rokavski preliv med Londonom in Parizom čez Boulogne.

Velika stavka v Angliji

London, 10. novembra. AA. V tovarnah jutje je začelo stavkati 20.000 delavcev, ker jim plača ni bila povišana za 10%.

Zračna blokada nova metoda bojevanja

London, 10. novembra. b. Angleški letalski oddelki so se dni preizkusili na ozemlju v bližini Adena novo metodo letalskega boja, takozvano »zračno blokado«, ki se je popolnoma posrečila. Letala letijo čisto nizko ob zemlji in na ta način preprečijo vsako gibanje ljudi, ne da bi jim bilo treba spuščati bombe.

Visoko odlikovanje maršala de Bona

Rim, 10. novembra. b. Ministrski predsednik Mussolini je sprejel v posebni avdienci maršala de Bona in mu izročil visoko odlikovanje savojskega reda velikega križa za vojaške zasluge.

Hull odpotoval na vseameriško konferenco

New York, 10. nov. AA. Zunanji minister Hull je odpotoval na vseameriško konferenco v Buenos Aires.

Demagoge politike

»Slovenec« tožen!

»Slovenec« je pretekli teden pogel po svojih zloglasnih metodah iz predvojnega doba in oklevetal lastnike »Jutrca« na najpodlejši način. Zatrjeval je v poz, kakor da govori čisto resnico, da je dobivalo »Jutrce« v času nacionalnih režimov podporo od vlade, da se je torej hranilo iz vladnih jasi. Da se da »Slovenec«, ki je — minogrede omenjeno — obenem tudi organ Katoliške akcije, prilika, da za te in druge laži in klevete doprine dokaze, je bila proti njemu vložena tožba pri okrožnem kot tiskovnem sodišču. Pred sodiščem bo seveda »Slovenec« junsko zlezel pod klop, kakor je to že njegova navada.

Shod JNS v Sarajevu

V petek se je v Sarajevu velik »shod« JNS. Udeležba je bila izredno velika. Zastopani so bili vsi sloji in vsi pokliki. Posebno mnogo je bilo kmetov iz okolice. Navzoči so bili med drugimi senator Atanazije Sola, bivši minister dr. Handija Hrančević in predsednik obrtniške zbornice Dušan Marić, ki je tudi predsedoval shodu. Prvi je govoril narodni poslanec Mustafa Delalić. Razpravljaj je o programu JNS in dokazoval, da ni ma stranka nič skupnega s fašisti. JNS dela samo jugoslovanske nacionalno politiko in je pripravljena sodelovati z vsakomur, ki se hoče boriti za ideje pokojnega kralja Udeležitelja in s tem za narodno in državno edinstvo. Gotorec o mislimah, je poslanec poudarjal potrebo, da se muslimanski življenjski orientira proti Beogradu, češ da je Beograd aktivno jugoslovanski in da bo kot tak pospešil proces urešitve jugoslovanskih idealov. Narodni poslanec Srško Vukanić je v svojem govoru naglašal, da v politiki ni nič stalnega. Menjajo se vlade, menjajo se režimi. Bilo so nacionalistične vlade in še bodo. Kritiziral je nato klerikalno propagando v Bosni, ki deluje pod krinko Katoliške akcije. V nadaljnjih izjavah je Vukanić pohvalil nacionalno delo pravoslavne duhovščine. Sam patrijarh Varanava dosledno zastopa idejo narodnega in državnega edinstva in ni ničesar starih, kar bi ne bilo na korist in v prosep jugoslovenstvu in Jugoslaviji. Kot zadnji je govoril narodni poslanec Milan Božić o političnem položaju in odnosih v stranki sami. Poudarjal je, da vlada v vseh vodilnih krogih JNS popolno soglasje, zlasti pa da niti strankni predsednik Peter Živković neomajno zaupanja glavnega odbora in vseh strankinskih mislijenikov. Milan Božić je končno predlagal obširno resolucijo, ki se tiče vseh aktualnih vprašanj. Sprejeta je bila z viharjem odobravanjem.

Hrvatje v Ljubljani se gibljejo

Ljubljanski Hrvatje so se začeli v zadnjem času pridno organizirati. Ploeti so osnovevali podružnice sarajevskega Hrvatskega društva »Napredak«, na čegar čelo je stopil zobji zdravnik dr. Kallay. Ta podružnica namerava sedaj razširiti svoje delo na vse Slovenijo. Predtelo sobota pa je bila v Ljubljani osnovana podružnica »Hrvatskega Radišca«, ki skrbi predvsem za obrtniški razred. Ustanovni občni zbor je bil v hotelu Struclj. Na zborovanju je govoril o ciljih in doseganju delovanju »Hrvatskega Radišca« dr. Zvonko Sprajcar. Njegova izjavanja so bila sprejeta z velikim odobravanjem, nakar je bilo soglasno sklenjeno, da se osnuje podružnica »Hrvatskega Radišca« tudi v Ljubljani, ker so zanje dani vsi pogoji. Pri volitvah odbora so bili izbrani za predsednika trgovec Ljudevit Gluhak, za podpredsednika operni pevec Stjepan Marčec, za tajnika pa privatni uradnik J. Krinčec. Organizacijo naših hrvatskih »smeštanov« s simpatijami pozdravljamo in jim želimo polnega uspeha.

»Mladi junaki«

Odkar je postal dr. Alojz Stepinac pomočnik zagrebške škola dr. Bauerja, je klerikalna propaganda na Hrvatskem močnejše narasla. To svobodo klerikalci tudi pošteno izkoriščajo: snujejo Skomo, Krome in Grome (Seljaška katoliška, katoliška radniška in gradjanska omladina), sedaj pa so celo začeli organizirati 6 do 12 letne dečke in deklice. Tem organizacijam so dali ime »Mladi junaki« in »Mladi junakinje«, katerih ime so pozvali po Bolgariji, hi naj bi pomladke za njihova mladinska društva Skom, Krom in Grom, po katerih bi se naj pomlajevala Katoliška akcija. Po pravilih tvorijo 10 do 15 mladih junakov ali junakinj četo, več čel društvo, vsa društva pa školijsko okrožje. Četa vodi četo vodja, društvo pa načelnik. Voditelji so duhovniki. Člani imajo posebne značke. Zastava »Mladih junakov« je rumena z belim križem na modrem polju. Ni dvoma, da so vse te klerikalne organizacije naperjene proti dr. Mačkoveju pokretu, češar se sicer mačkoveci vedajo, nimajo pa očrldno poguma, da bi začeli z odločno protiakcijo. Zato se jim lahko zgodi, da bodo ostali vojskovodje brez vojske, ker jim bodo klerikalci pobrali vse mladino.

Borzna poročila.

Curih, 10. novembra. Beograd 10. Pariz 20.175, London 22.21, New York 435.125, Bruselj 73.575, Milan 22.925, Amsterdam 233.30, Bertin 175. Dunaj 77.5 (81.35), Praga 15.39, Varšava 81.80, Bukarešta 3.25.

Jutri
kino
Union

A.B.C. ljubezni

Obrazi naših gora

Lepo predavanje mladega planinskega pisatelja Ivana Bučerja pod okriljem SPD

Ljubljana, 10. novembra. SPD je priredilo snovi v dvorani Delavske zbornice zanimivo, lepo oblikano predavanje našega mladega planinskega pisatelja g. Ivana Bučerja pod naslovom: »Obrazi naših gora«. Predavanje je spremljalo nad 70 lepih diapozitivov.

V pehanju po boljsem iščemo utehe tu in tam, sproti spoznavamo in doživljamo razočaranje; spoznali smo tudi, da je znanost v marsičem zavozena, ker so jo gradili brez ožjega stika z jedrom resnice, to je, s prirodo. Odtod kilic: Nazaj k prirodi! Danes se že čuti preobrat, ki prihaja v ljudi sicer počasi, toda sigurno in z nezlomljivo močjo. Povsod se že pozna in uveljavlja nova miselnost, ki ni več zgolj metafizično besedičenje marveč izvira iz prirodnih osnovnih zakonov, narekovanih od stvarstva. Zalibog je res, da jih je mnogo, ki jim je planinstvo le slučajno modno torišče razbrzdanega življenja, da planinuharijo le zato, ker je to moderno, ker vidijo stotine in stotine onih, ki v prostem času hite k svoji učiteljici prirodi po nove nauke in nove moči. Pa tudi tih je planincev vesel, kajti je priroda tako močna in silna, da pritegne sčasoma tudi človeka, ki je bil sprva brezdušen, da bi prislunil tajstvenemu šepetu stvarnosti. Počasi a z gotovostjo se zbujajo silno čustvo: ljubezen, ki zboljša in poplavlja sile, ki vlada človekovo dejanje in nehanje. Različni so vzroki ljubezni do prirode. Eno največjih vezi je lepota. In največji odraz lepote je priroda zbrala in ga položila v čudovito svojo obliko: v goro. Res, da je gora sama na sebi glede lepote indiferentna, lepota kot jo vidijo, se zbujajo čustvo, tvojo misel in doživljanje. Lepota gore je ena močnih komponent, ki nas vodi v gorska zatista med prepade in čeri v temne gozdove in v prelestne opojnosti planine.

Gora ima svoj obraz a ga izpreminja. Zdal se ji otemni, pa spet osvetli, izpreminja ga, toda ostaja isti. To je mik, ki vabi človeka, da se spet in spet vrača v gore. Tisoč obrazov ima, a vendar je vedno ista. Tajinstvena sfinga je, ki skriva za svojim čelom tisočere skrivnosti. Vse to nas vabi in kliče z neodoljivo silo, da se ji približamo.

Ali je kaj prijetnejšega, kakor spomladanski izlet. Človek se sprosti in zaraja pod toplo sonce, ki z nevtržno silo vabi ter kliče k življenju. V vrhovih gine sneg, prisojne plati pa žejajo od tople vlage, da se že čuti podtalno kletje. Senčne strani skrivajo zadnje sledove zime, bele mrzle krpe snega so se skirle v gonte in grape. Niso nadležne in ne bojijo se jih. S svojo belino se celo izpolnjujejo solnčno lepoto in skladnost poboja.

Čas med poletjem in zimo v gorah ne

Nadse zabavna in najbolj komična
zapletljiva, vednega dunajskega hu-
morja in ljubkega petja polna veselo-
stra

Jutri premiera
v KINU UNIONU
Luise Ulrich — Paul Hörbiger
Theo Lingner

traja dolgo. Komaj izgine sneg, že zavriska na pobočjih pomladno cvetje, avrikel se zlati po jedratem peševju, ključavnice zadržte po zelenih rebrih. V rasti ter ljudeh polje brenenja po toploti in svetlobi. Tedaj zaromajo množice v prirode bregove, poiščejo si toplih kotičkov in pesem vriska z zelenega brega v breg. Kakor da bi našel biser iz »Tisoč in ene noči« si mnogokrat vesel, ko se skloni k čaši drobne cvetke. S pogledom go božati in zdi se ti, da ti ona ljubezen vrača. Zdi se ti, da cvete le zate, da zate odpira nežni venec. Tedaj pa, ko zazeleni raste med skalovjem, ko zažari sleč na pisanih gorskih tratah ko razvijajo svoje drobne cvetove, te druge cvetke taktiraj obraz gora najlepši. Čisto drobna vejica planinskega grmčja ti vzbudi s svojo sivo, sončno barvo spomin na vse solnčne in svobodne dni, ki si jih prebil v planinski opojnosti. Poletje se greje v belih pešeh, vrhovi kipe prosti snega pod sinjo nebo. Svetlo skalovje pa vabi vabi... dočim so se trate pregrnile z zelenjem. Mehke preproge so se pretkale z prelestnimi barvami, oko bega sem in tja, ustavlja se ob belih skalah, polovi se v gostih vejah smrek, išče poti v globine, hrepeni v višino. Gora ti je darovala svoj ljubči prijateljski smehljaj. Kakor cvet je gora iz doline, toda skrivnostno cvet. Tajinstvena gorska skrivnost se dviga nad dolino in z grebeni črta obzorje. Preko sten gredo viharji in lepi dnevi, plohe jih umivajo, solnce jih suši, zima jih odeva z belo odejo. Plazovi jim pojejo pesem. Gore stoje in so negibne in brezdušne za sile, ki divjajo okrog njih. Najzanimivejša na obrazu so oči. Ali ste se kdaj že zadržali v oči naših gora, v prelestna planinska jezera? Voda oživlja prirodo. Stvarja presenečljive oblike, ki pryzamejo človeka prvi mah. Pa tudi valovaje megal nudi svojevrsten čar. Prelivajo se druga v drugo ginejo in se zopet porajajo, trgajo se in se družijo. Obraz gore pa postaja ob njih mrk, pa spet svetel, grozeč ali prijeten.

Z gora ali v gorah se zateče k človeku. V tople prijazno planinsko kočjo. Čim manjša je in skromnejša, tem bolj prijazna se ti zdi. Tudi planinske kočje imajo svoj čar. Ljudje v njih so plemenitejši in dobrosrčnejši. Za vse napore je planinec poplačan z užiti ki ti jih čisto ne more nuditi nihče kakor zimska priroda, ki se zdi skoro še veličastnejša nego poletna. Srečanje med sivimi skladami ljudi je najprijetnejše, ker so tedaj vsi romarji za lepoto.

Nebroj znatnosti naših gora je se omejen predavatelj, ki so mu prisotni verno sledili in ga na koncu obširnega predavanja, katerega rdeča nit je bila globoka ljubezen do našega planinskega sveta in vobče prirode, nagradili z živahnim aplavzom.

čepav mu je Tone »dobavljal« vsak teden po enkrat. Stanislavu je Tone rekel, da dobi blago poceni iz Zagreba od nekega trgovca, ki razprodaja svoje skladišče.

Državni tožilec je zahteval kazen po obtožnici za tat in za kupce. Neverjetno je, da je dejal, da je sluga kradel samo v stiski. Saj je bil zaradi tatvine že kaznovan. Dr. Pegan je branil Toneta. Tone je žrtve, navadna žrtev dvojne prilike: prilike od zgoraj, to je prilike za krajo v trgovini, in prilike od spodaj, to je prilike za prodajo plena. Tatu ne bi bilo, če bi ne bilo kupcev! Ali pa bi kupcev ne bilo, če bi ne bil tati. Pred tednom dni je šlo za nekaj slihega. Neki branilec je trdil, da laže, kdor krade, drugi je pa dejal, da krade kdor laže. Pravcata hudičeva logika, mar ne? In spet, kakor zadnji pri Zlati in Pezdriju: Ni izključeno, da je imel g. Peteline še kakga drugega tihega družabnika. Prosimo pa, naj ne pride uslužbenstvo v trgovini Peteline jutri v uredništvo protestirati zaradi tega. Tako je ugotovila obramba in ni mislila pri tem nič hudega.

Dr. Persin je branil Stanislava, dr. Čampa pa Matijo France in Peregrina. Kako naj bi vedeli njegovi klienti, da je bilo blago ukradenko, ko je sodnik sam ugotovil, da naredi Tone vrtis postojanka od nog do glave in ga sam šef ni mogel razkrinkati v 2 letih in pol? Po živahnem prizoru, ko je moral državni tožilec protestirati in sodnik krotiti branilce, je bil Tone obsojen na 10 mesecev strogega zapora in na 3 leta izrube pravice. Matija na 3 mesece in 10 dni zapora ter 120 Din denarne kazni. Stanislav na 46 dni zapora pogojno za 3 leta. Franc na mesec dni zapora pogojno za 3 leta. Peregrin in Lovro sta pa bila oproščena.

Dr. M. Vidmar pri Rooseveltu

Ljubljana, 10. novembra. V septembru je bil v Washingtonu svetovni kongres nacionalnih odborov iz področja gospodarstva, tehnike in prava. Udeležilo se ga je okoli 3000 zastopnikov vseh držav sveta, med njimi tudi jugoslovenska delegacija, v kateri sta bila univ. prof. dr. Milan Vidmar in inšpektor v ministrstvu za gradnje inž. Joksić. Na kongresu se je največ razpravljalo o gospodarstvu in energiji, predloženo so bile razne statistike, delegati so pa tudi izmenjali dosedanje izkušnje na področju energetskega gospodarstva. Razni delegati so predložili točno precizirane načrte, s katerimi naj se gospodarstvo poživlji in so bile pri tej priliki označene glavne smernice Rooseveltove gospodarske politike v Zedinjenih državah. Zadnji dan kongresa je predaval sam predsednik Roosevelt, ki je sploh kazal za zborovanje veliko zanimanja.

Po kongresu so sledila naučna potovanja v skupinah po Zedinjenih državah in Kanadi. Dr. Vidmar je poln hvale o potovanju našega diplomatskega zastopstva v USA, ki je šlo našima delegatoma v vsakem pogledu na roko. Zlasti se je v tem pogledu odlikoval generalni konzul v New

Din. Škoda pa, ki jo je povzročil požar g. Vavpetiču znaša po njegovi izjavi 150.000 Din. Lastnika šup eta bla zavarovana za okrog 40.000 Din. g. Vavpetič pa za 100 tisoč Din. Kako je požar nastal, še ni ugotovljeno, najbrž pa je bil podtaknjen in se o tem vodi preiskava.

Iz Trbovelj

— Žigovanje slanine: Glede na razne pojave v zadnjem času, ki so ali bi utegnili škodovati zdravju prebivalstva, je uprava tukajšnje občine podvela potrebne ukrepe, ki bodo onemogočili sleherni nedovoljeno manipulacijo pri klanju svinj. Da bo omogočena večja kontrola prebivalstva, zlasti pa, da se onemogoči izigravanje obstoječih predpisov o klanju živine v tukajšnji občini, je uprava občine razglasila prebivalstvu sledeče: »Vsaka sveža slanina od svinje zaklane v tukajšnji klanjnic, je žigovana s tremi zaporednimi okrogliki žigi: »Pregledano, datum, Trbovlje.« — To vam sporočam s prošnjo, da vsako ne-žigovano slanino zavrnete in to takoj prijavite v občinski klanjnic oziroma najbližjemu redarju ali orožniku. To se je odredilo v splošnem higijenskem interesu prebivalstva, kakor tudi v zaščito interesov občine. Prepričani smo, da bo občina podvela v interesu zdravja prebivalstva, kakor tudi v gospodarskem interesu občine se radikalnejše mere, če bi ti ukrepi ne zadostovali.

Martinov večer CMD v Trbovljah

Trbovlje, 9. novembra. Ciril Metodova družba je organizacija, katere namena nam ni treba posebej razlagati. Njen poglavitni namen je obramba naše mladine zlasti ob meji, kjer so našemu narodu tuji in sovražni vplivi posebno občutni. Naša mladina ob meji je posebno izpostavljena raznim zapeljivim vabam, ki jih nudijo tujerodne organizacije, zlasti nemška »Südmarch« in »Schulvereine«, da bi jih odtujili našemu narodu. Naše najboljše obrambno orožje so dobre knjige in številne narodne šole, ki kakor trdnjava na meji odbijajo neprestane napade z obilnimi sredstvi obojenih naših narodnih nasprotnikov. Ciril Metodova družba je naša najstarejša narodno-obrambna šolska organizacija, preiskovana v narodno-obrambnih bojih iz časov, ko je bilo treba poleg sredstev še veliko poguma in odločnosti. Čeravno smo danes v lastni svobodni državi, pa je vendar še mnogo naše mladine narodno ogrožena. Pogledati je treba samo proti naši severni meji, kjer naš narodni odpor vidno popušta spričo večje taktike naših severnih sosedov. Napeti bo treba vse sile in zbrati potrebna sredstva, da se povsod na ogroženih krajih zgradi nove narodne šole, ki so najboljša obramba proti potuževanju naše mladine.

Tudi tukajšnji podružnici CMD sicer tiho toda žilavo delujeta za obrambo našega narodnega naraščanja na ogroženih mejah. Treba je samo pregledati zbirke in zneske centrali oddanih sredstev, pa se bo vsakdo prepričal, kako delavne so naše CMD podružnice v rudarskih revirjih. Razumljivo, da imajo naše CMD poleg narodno-obrambnega tudi socialni karakter, kar je pač povsem pravilno, saj tudi socialno delo v korist naši mladini pomeni narodno obrambo. V zadnjih zimah so naše CMD podružnice razdelile med delavsko mladino precej zimskega perila, obleke in obutve, s čimer so pač najbolj dokazale, da delujejo z narodom za narod. Zato naj nihče, ki cenil delo naših podružnic CMD, ne zamudi Martinovega večera, ki ga priredita obe podružnici CMD v soboto, 14. t. m. ob

čar v gledališču dvorani Narodnega doma. Na programu je recitacijski večer. Ponavljamo pa že lani po poslušalcih izraženo željo, naj se po predavanjih odpre vsakokrat debata.

Beleznica

KOLEDAR

Danes: Torek, 10. novembra katoličani Andrej.

DANAANJE PRIREDITVE

Kino Matice: Poslednji akord.
Kino Ideal: Slasti mladosti.
Kino Slaga: Zlati človek.
Kino Union: Vsele žene windsockse.
Kino Moste: Barcarola.
Kino Kodeljevo: Buster je zaljubljen (Ester Keatou).

Prirednoslovno društvo: Predavanje dr. Kušcerja o užitnih in strupenih gobah ob 20.15 v Delavski zbornici.
Društvo »Dom v Pokoški«: občni zbor ob 20. v domu. Gradšče 14-1.

DEZURNI LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyševa cesta 6, Hočevor, Celovška cesta 62, Gariš, Moste, Zaloška cesta.

Naše gledališče

DRAMA

Torek 10.: Lepa Vida. Prireditve dijakov Trgovske akademije. Izven.
Sreda 11.: Na ledeni plošči. Premierski abonma.
Četrtek 12.: Kvadratura kroga Red B.
Petek 13.: Zaprti. (Gostovanje v Celju).

Premiera Wernerjeve igre »Na tedni plošči bo v sredo 11. t. m. za premierski abonma. Snov dejanja je zajeta iz najaktualnejših sodobnih, socialnih in etičnih problemov ter slika razkol v narozh med generacijo idealistično in materialistično usmerjenih ljudi. V igri bodo nastopili: Šaričeva, Mileva, Boltarjeva, Vida Juvanova, Gabrijeljčeva in Rakarjeva ter g.: Kralj, Janščin, Gregorin, Škrbinšek, Jerman, Polokar. Režiser: Ciril Debevec.

OPERA
Torek 10.: Matija Gubec. Red A.
Sreda 11.: Dvojno knjigovodstvo. Red Sreda.
Četrtek 12.: Ples v maskah. Red Četrtek.
Petek 13.: Zaprti.

Iz Celja

— c Smrt rodne žene. V ponedeljek je umrla v celjski bolnici v starosti 65 let po kratkem trpljenju ga. Marija Videmskova, soproga višjega sodnega oficijala v p. g. Josipa Videmška v Celju. Pokojnica je bila odlično narodna žena ter vzorna soproga in izredno skrbna mati. Njen prvi sin Josip, ki je bil trgovec v Mariboru, je umrl pred nekaj leti, njen drugi sin Arko, nacionalni slovenski dijak, pa je padel med vojno na italijanski fronti. Njena hčerka Marija je poročena v Pragi. Pogreb blage pokojnice bo v sredo ob 18.30 iz mrtnišnice na okoliškem pokopališču. Pokojnici bodi ohranjen časten spomin, svojcem naše iskreno sožalje.

— c V celjski bolnici so umrli: v četrtek 49-letna postrežnica Uršula Motnikarjeva iz Celja, v nedeljo 44-letna zasebnica Marija Cafutova iz Celja, v ponedeljek pa dvelletna tesarjeva hčerka Vida Ciljeva iz Male vas pri Ponikvi. V Gaberju (Kovinarska ulica 6) je umrla v nedeljo 12-letna šoferjeva hčerka Hedvika Zelenkova.

— c Strelske tekme celjske sokolske župe. V nedeljo so bile na vojaškem strelišču v Celju I. župne strelske tekme. Udeležilo se jih je 30 članov in 19 naraščajnikov iz

PRIDE! Leharjeva melodijozna opereta: »WO DIE LERCHE SINGT...«

Premiera v Elitnem

KINU MATICI Naslovno in glavno vlogo poje

Marta Eggerth Škrjanček poje — žvrgoli

Za smeh in zabavo skrbje: Tibor Halmay, Fritz Imhof, Lucie Englisch, Karl Anton

Dve leti in pol je kradel

Trgovca Peteline je oškodovan za okoli 100.000 Din

Ljubljana, 10. novembra. Na zatožni klopi jih je sedelo šest. Danes teden jih je bilo sedemnajst. Ze tedaj je državni tožilec dr. Fellacher ugotovil, da ni več poštenih uslužbencev, na kakršne bi se trgovci lahko docela zanesli. Pa je menda res tako. Kakor dokaz je sodnik — poedinec g. Rajko Lederhas dobil na zatožni klopi večerj slugo v trgovini Peteline s Sv. Petra nasipa, ki je kradel nad 2 leti in pol v trgovini, ne da bi kdorkoli med tem tatu zasledil. S tatom so sedeli na zatožni klopi štirje nakupovalci ukradenega blaga in peti, ki je sprejel ukradenko blago v shrambo.

48 let stari trgovski luga Anton je vse skesano priznal in pred sodnikom ob vsaki priliki obžaloval svoje dejanje. Trgovca Peteline je kot priča izjavil, da je bil Anton že celo večnost pri njem v službi in da je užival popolno zaupanje. Anton je vozil s trikolosom kupljeno blago na kolo-dvor, k Figovu, kjer ga je oddajal šoferjem avtomobusov za stranke po vsej Goranjski, v hiše strankam, ki so kaj kupile in si pustile pakete pripeljati na dom. Anton je imel 250 Din na teden plače, za božič in veliko noč je dobil dvojno plačo. Blago je dobil v trgovini za svoje potrebe po polovični ceni, za svoje pa po dobavi ceni. Sluga Anton je bil brez dvoma najbolje plačani sluga v Ljubljani. In kljub temu je kradel.

V svojem prvotnem zagovoru je Anton izjavil, da je nekako slutil, da ga bo gospod odpuštil, pa si je hotel zagotoviti existenco. Močakar je hotel »mal prišparati«, nekakšno železno rezervno si je počasi zbiral za hude čase. Na glavni razpravi je to izjavo prekal. Gospodar je tako lepo govoril njemu v prid. Vao krivdo je zvalil na kupce. Ako bi ne bilo kupcev, bi Anton ne kradel, ali vsaj ne tako dolgo in v takem obsegu. Jasno je, da Tonetovo srce spričo tega ni moglo ostati trdo. Le kako je mogel v svoji prvi izjavi osramotiti gospodarja, da ga namerava odpuščati.

Tone ni bil samo najbolje plačani sluga v Ljubljani. Bil je tudi največje zaupanje uživajoči sluga v Ljubljani. Tone je sirovec izjavil, da je bil gospodar z njim dober, pridober...

Branilec dr. Pegan je Tonetu pomagal, da nam je povedal, kaj ga je naglalo k nepoštenim dejanjem. Tonetova žena je l. 1934. nenadoma izgubila svojo službo. Tonetov hišni budjet je nenadoma padel iz ravnotežja, kakor je rekel branilec. Še tretjega otroka je dobil, brata je moral podpirati, Stiska je nastala in Tone je zlorabil gospodarjevo zaupanje. Ker je šlo prvič in drugi ter tretji, se je Tone ojačal in je postal prav tih Petelinčev družabnik. S časoma je že pogruntal, katero blago bo šlo v denar takoj. V kakšnem skritem prostoru je zbiral blago, robe, perilo, motvoz, sukanec, pnevmatike, dele za kolesa, svetilke in kdo ve še kaj. Peteline je z vsem dobro založen in izbiri ima veliko. Ko se je nabralo, je zvalil in paket naložil na svoj tricikel, pa hajd na kolo-dvor, k Figovu. V hišni svoje pakete je med potjo izročil na Tyrševi ali Gosposvetski cesti svojemu glavnemu odjemalcu K. Matiji, katerega je že dolgo poznal. Matija je bil brez posla in je rad kaj zaslužil. Izjavil je, da je prodajal blago naprej nekemu potniku iz Hrvaške. Poleg glavnega odjemalca Matije so ukradenko blago kupili tudi U. Stanislav, K. Franc in K. Peregrin. Peti, neki Lovro, je shranil pakete, ki mu jih je Tone nekoč prinesel. Naredil mu je uslugo in res ni vedel, da so v njih ukradene stvari.

Tone je prodajal Petelinčev blago s primernim popustom, za okoli 40% cenejšje kakor njegov šef. 30% je dobil kupce, 30% pa Tone za stisko, oziroma z. železno rezervno. G. Peteline je ocenil svojo škodo na 100.000 Din, računajoč vse po prodajni ceni. Po dobavi ceni ima pa okoli 85.000 Din škode. Seveda, nabralo se je od l. 1934. do konca julija l. 1935. Tone je trdil, da je dobil v vsem tem času samo okoli 12.000 Din. Približno toliko je priznal tudi Matija.

Yorku Radoje Janković, ki je bil pred kratkim imenovan za našega poslanika v Tirani.

Dr. Vidmarja je sprejel v avdienci predsednik Roosevelt in se živo zanimal za gospodarske prilike v Evropi in posebej v Jugoslaviji. Seveda naš učenjak ni zamudil prilike, da ne bi obiskal naših znamenitih rojakov. Vse popoldne se je mudil pri Nikoli Tesli, v spremstvu generalnega konzula Mihajla Pupina. Pri naučnem potovanju je bil dr. Vidmar v skupini, ki je obiskala New York, Washington, Montreal, Ottawa in Pittsburg. Svoj prosti čas je nekoliko posvetil tudi — saj ne bi bil šahovski vlemojster — šahu. Imel je velik uspeh, o čemer smo pa že včeraj poročali. Dr. Vidmar bo v kratkem priredil o svojem ameriškem potovanju veliko javno predavanje v Ljubljani, na katerem bo povedal vse, kar je videl omembe vrednega.

Velik požar v Kamniku

Kamnik, 10. novembra. Danes smatlu po polnoči so zbušili Kamničane trije piski Knačičeve stiene, ki se jim je iz zvonika pridružilo še bitje plati zvona. Na mah je bilo pokonec pol Kamnika. Vse ulice so oživele in vse se je strahoma oziralo v razžarjen nebo.

Požar je nastal v velikih šupah tovarne usnja g. Ivana Pollaka in njegovega brata Josipa. Šupi sta stali ob cesti, ki vodi preko mostu Neviljeve proti Mekinjam. V neposredni bližini stoji vila Neptun, lasti Kopališke družbe, kakor tudi gospodarstvo in stanovanjsko poslopje kovačije bratov Hočevor. Ogenj je divjal že z vso silo in gasilci so imeli polne roke dela, da so požar omejili. V eni šupi je bila nakopičena velika množina raznih suhih, zdravilnih planinskih zelišč, lasti g. Vavpetiča iz Kamnika. Ta šupa je kmalu pogorela do tal in ni bilo močje nitiesar rešiti. V zraven stoječi, delo ma zidani šupi, pa je bilo mnogo čreala, ki ga potrebujejo v usnjarni. Ogenj je uničil tu vse lesene dele in seveda tudi čreala. Gasilci so se slednjič omejili samo na lokalizacijo požara in s tem preprečili hujšo katastrofo, saj so plameni grozili zajeti še sosedna poslopja.

Škoda, ki jo je povzročil nočni požar, znaša po izjavi g. Pollaka na barakah blizu 40.000 Din, čreala pa je bilo vredno 30.000

8. uri zvečer v dvorani sokolskega doma v Trbovljah. Ta prireditve je že tradicijska in Trboveljčani jo radi posejajo, ker se prijetno zabavajo in jih vesele sporedne spravila v res židano voljo. Je pa udeležba tudi dožnost, zlasti ker je čisti dobiček namenjen v socialne, humane in narodno-obrambne namene.

Ljudska univerza v Kranju

Kranj, 9. novembra. Ljudsko univerzo v Kranju je pred enim letom ustanovilo »Jugoslovensko akademsko društvo«, v čigar rokaj je tudi letos, priključila pa jo je v življenje potreba, nuditi pouk in predavanja najširšim slojem ljudstva iz najrazličnejših panog in vprašanj sodobnega življenja. Akademiki so z veliko vneto in poživljeno sprejeli idejo Ljudske univerze, ki je bila kot novost tvegan poizkus v začetku, lepo izvedena kulturna mislija pa ob koncu. Mnogo je bilo truda z organizacijo te nove institucije, mnogo potov in prošni, da gg. predavateljev, delavcev pa malo. Vendar pa je bil trud kroman z uspehom. Zadovoljni so bili prireditelji, zadovoljni pa tudi predavatelji, ki so si takom zimske sezone pri predavanjih v gimnazijah teledavniki ustvarili salen, nadstlo posebnikov obsegajoč krog poslušalcev, katerih niso od predavaj ob sobotnih večerih odvrnile ne veseliče, ne plesi, iz najrazličnejših disciplin gospodarstva, kulture, socialnih in pravnih vprašanj, iz tehnike so se vrtila predavanja, predavali so priznani strokovnjaki in znane kapacitete v svojih področjih. Vsak poslušalec je prišel na svoj račun, za vsakega se je našlo nekaj, kar ga je zanimalo. Ciklus predavanj pa je zaključila M. Maleševa propagandna razstava na »Stari pošti«.

S pridobljenimi izkuistvi in z enako vneto pripravljali akademiki tudi letos predavanja v Ljudski univerzi. Program bo približno enak, kot lani, pač pa še bolj izbran in pester. Zopet bomo imeli priroko slišati celo vrsto lepih predavanj, ki bodo obravnavala najaktualnejša vprašanja človeške družbe, tehnike, medicine, gospodarstva in socialnih pokretov. Vprašanj, ki zahtevajo nujne rešitve, se nam tudi vsak dan več, na katerih smo zainteresirani vsi in upamo, da bomo v tehnikih referatih predavateljev našli dovolj pojasnili in odgovorov. S temi mislimi spremljamo otvoritev druge sezone Ljudske univerze v Kranju, ki bo jutri, v sredo sve-

10. društvo: Celje, Dol, Gomilsko, Griže, Hranstnik, Rimske toplice, Šostanj, Trbovlje, Zagorje ob Savi in Zidanost. Od članov so dosegli I. mesto brata Dečman Rudolf iz Celja in Gregi Lado iz Zagorja, vsak po 43 točk. II. Jurhar Ludvik, Griže, III. Karba Drago, Šostanj. Izmed naraščajnikov, ki so se izkazali kot izvrstni strelci, je dosegel I. mesto Lakner Edo, II. Milošević Romi, III. Berk Ivan, vsi iz Celja. Društva gojijo šele malo časa streljanje, kar se je pri tekmi tudi poznalo. Prve strelske tekme so se navzile temu dobro obnesle, udeležba je bila zadovoljiva. Prepričani smo, da bodo iz skromnih početkov nastale močne čete sokolskih strelcev. Tekme je vodil poročnik brat Jakob Tkalec z vso skrbnostjo in točnostjo. Pomagal mu je brat župni prednjak. Brat Tkalec je zaradi vzpodbude tudi sam tekmoval in dosegel največ točk. Toda kot vodnika ga pri končnem izidu tekem niso upštevali.

Iz Zagorja

— Letalski napad na zagorski revir smo imeli v sredo popoldne. Na Gorici postavljena »baterija« je s strelji javila prihod treh letal, ki so priletela od Litije sem preko Čolnšča, vrgla pet »bombe« in izginila proti Trbovljam. Na dane strele sta odgovorila rudniška sirena in plat zvona, ceste pa so bile v naslednjem hipu res vzorno očističene, da službujoče orožništvo in za to postavljeni niso imeli skoraj nobenega opravka. Ljudje so to pot pravilno razumeli vajo. Med tem so samaritani odnesli nekoliko »težko poškodovanih« in gasilci so z vneto pogasili »požar« ki je zajel Ahčanovo hišo. Ker napad ni povzročil večje škode in ker je bila v kratkem odstranjena nevarnost po zastrupitvi s plini je vojsvo odredilo, da sta sireni in zvonjenje javila, da je nevarnost odstranjena. Dolina pa se je vrnila k prekinjenemu delu. Omeniti moramo skrajno vestnost in natančnost vseh, ki jim je bila poverjena obramba. Zanimivo je, da so letala malo prej napadla Litijo, odkoder smo dobili telefonsko obvestilo. Niti pet minut nato so motorji že brneli nad našim revirjem.

NEDELJSKI LOVEC

— Kaj, nobenega zajca nisi ustrelil? vpraša žena moža. Ki se je vrnil z lova.
— Ne, toda če bi vedela, koliko sem jih razil!

DNEVNE VESTI

— Beograjska »Pravda« o 30-letnici smrti Simona Gregorčiča. V nedeljski številki je izšel daljši članek o Gregorčiču izdod peresa M. Rakočevića, ki posveča našemu kulturnemu življenju veliko pozornost. Naj omenimo, da je »Pravda« objavila ob 100-letnici Prešernovega Krsta pri Savici eden najboljših člankov, kar jih je sploh izšlo ob tej priložnosti o Prešernu. Značilno pa je, da naša kulturna javnost ni opazila teh člankov in da niso bili nikjer registrirani, čeprav se pogosto pritožujemo, da srbski listi ne posvečajo našemu kulturnemu življenju dovolj pozornosti. Pisec članka o Prešernu in Gregorčiču očituje v svojih člankih temeljito poznavanje naših pesnikov in njihove kulturne dobe. Naglasa tudi usoden spor za pesnika med njim in Mahničem, posebej pa opozarja, da je Gregorčič prvi naš pesnik, ki je uvedel v našo pesniško nacionalno noto, stremenje naroda iz sužnosti in v preroški viziji je gledal njegovo osvoboditev. Pisec sklepa, da je Gregorčič eden najboljših in najzanimivejših slovenskih pesnikov po Prešernu.

— Turistična konferenca v Splitu. Turistična Zveza v Splitu je sklicala za nedeljo 15. t. m. ob 9.30 v prostorih Trgovske zbornice sejo delovnega odbora primorskih turističnih zvez. Na seji se bo obravnavalo financiranje turizma glede na obsejne in banovinske proračune ter na proračun trgovskega ministristva, kakor tudi vprašanje uredbe o pospeševanju v praksi. Na sejo so povabljeni tudi zastopniki bankih uprav iz Zagreba, Ljubljane, Splita in Cetinja ter predstavniki tujske prometnih zvez iz Ljubljane in Zagreba.

KINO SLOGA

Premiera! Harry Baur Premiera!
ZLATI ČLOVEK

MATICCA

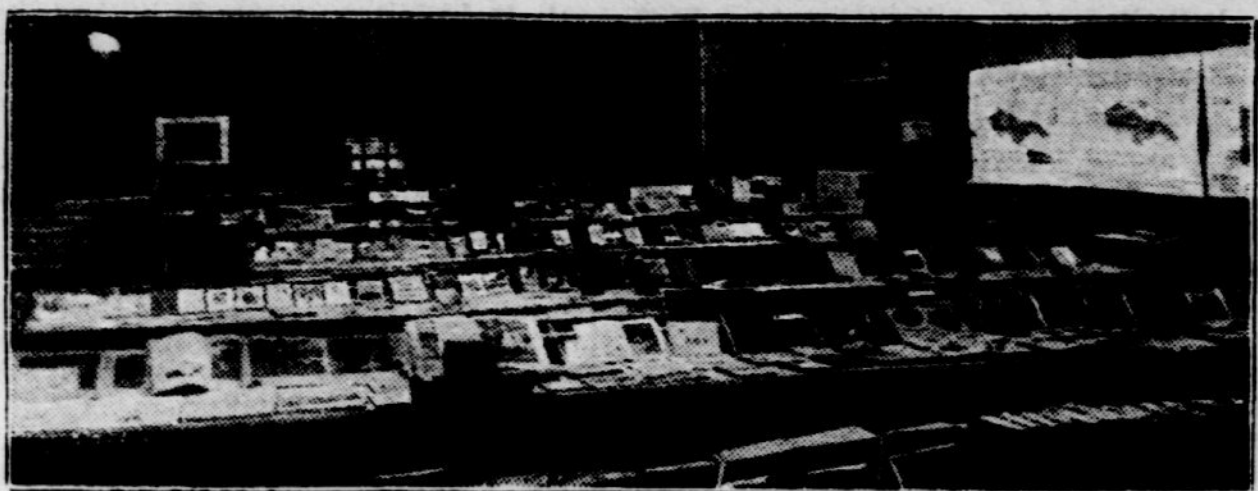
Danes poslednjič Beethovenova IX. simfonija
POSLEDNJI AKORD
Lil Dagover — Willy Birgel
Marija Tasnady

UNION

Nepreklicno poslednjič Veseloliga
VESELE ZENE WINDSORKE
Magda Schneider, Leo Slezak, Ida Wüst

16. 19. 21. 23. 25. 27. 29. 31. 33. 35. 37. 39. 41. 43. 45. 47. 49. 51. 53. 55. 57. 59. 61. 63. 65. 67. 69. 71. 73. 75. 77. 79. 81. 83. 85. 87. 89. 91. 93. 95. 97. 99. 101. 103. 105. 107. 109. 111. 113. 115. 117. 119. 121. 123. 125. 127. 129. 131. 133. 135. 137. 139. 141. 143. 145. 147. 149. 151. 153. 155. 157. 159. 161. 163. 165. 167. 169. 171. 173. 175. 177. 179. 181. 183. 185. 187. 189. 191. 193. 195. 197. 199. 201. 203. 205. 207. 209. 211. 213. 215. 217. 219. 221. 223. 225. 227. 229. 231. 233. 235. 237. 239. 241. 243. 245. 247. 249. 251. 253. 255. 257. 259. 261. 263. 265. 267. 269. 271. 273. 275. 277. 279. 281. 283. 285. 287. 289. 291. 293. 295. 297. 299. 301. 303. 305. 307. 309. 311. 313. 315. 317. 319. 321. 323. 325. 327. 329. 331. 333. 335. 337. 339. 341. 343. 345. 347. 349. 351. 353. 355. 357. 359. 361. 363. 365. 367. 369. 371. 373. 375. 377. 379. 381. 383. 385. 387. 389. 391. 393. 395. 397. 399. 401. 403. 405. 407. 409. 411. 413. 415. 417. 419. 421. 423. 425. 427. 429. 431. 433. 435. 437. 439. 441. 443. 445. 447. 449. 451. 453. 455. 457. 459. 461. 463. 465. 467. 469. 471. 473. 475. 477. 479. 481. 483. 485. 487. 489. 491. 493. 495. 497. 499. 501. 503. 505. 507. 509. 511. 513. 515. 517. 519. 521. 523. 525. 527. 529. 531. 533. 535. 537. 539. 541. 543. 545. 547. 549. 551. 553. 555. 557. 559. 561. 563. 565. 567. 569. 571. 573. 575. 577. 579. 581. 583. 585. 587. 589. 591. 593. 595. 597. 599. 601. 603. 605. 607. 609. 611. 613. 615. 617. 619. 621. 623. 625. 627. 629. 631. 633. 635. 637. 639. 641. 643. 645. 647. 649. 651. 653. 655. 657. 659. 661. 663. 665. 667. 669. 671. 673. 675. 677. 679. 681. 683. 685. 687. 689. 691. 693. 695. 697. 699. 701. 703. 705. 707. 709. 711. 713. 715. 717. 719. 721. 723. 725. 727. 729. 731. 733. 735. 737. 739. 741. 743. 745. 747. 749. 751. 753. 755. 757. 759. 761. 763. 765. 767. 769. 771. 773. 775. 777. 779. 781. 783. 785. 787. 789. 791. 793. 795. 797. 799. 801. 803. 805. 807. 809. 811. 813. 815. 817. 819. 821. 823. 825. 827. 829. 831. 833. 835. 837. 839. 841. 843. 845. 847. 849. 851. 853. 855. 857. 859. 861. 863. 865. 867. 869. 871. 873. 875. 877. 879. 881. 883. 885. 887. 889. 891. 893. 895. 897. 899. 901. 903. 905. 907. 909. 911. 913. 915. 917. 919. 921. 923. 925. 927. 929. 931. 933. 935. 937. 939. 941. 943. 945. 947. 949. 951. 953. 955. 957. 959. 961. 963. 965. 967. 969. 971. 973. 975. 977. 979. 981. 983. 985. 987. 989. 991. 993. 995. 997. 999. 1001. 1003. 1005. 1007. 1009. 1011. 1013. 1015. 1017. 1019. 1021. 1023. 1025. 1027. 1029. 1031. 1033. 1035. 1037. 1039. 1041. 1043. 1045. 1047. 1049. 1051. 1053. 1055. 1057. 1059. 1061. 1063. 1065. 1067. 1069. 1071. 1073. 1075. 1077. 1079. 1081. 1083. 1085. 1087. 1089. 1091. 1093. 1095. 1097. 1099. 1101. 1103. 1105. 1107. 1109. 1111. 1113. 1115. 1117. 1119. 1121. 1123. 1125. 1127. 1129. 1131. 1133. 1135. 1137. 1139. 1141. 1143. 1145. 1147. 1149. 1151. 1153. 1155. 1157. 1159. 1161. 1163. 1165. 1167. 1169. 1171. 1173. 1175. 1177. 1179. 1181. 1183. 1185. 1187. 1189. 1191. 1193. 1195. 1197. 1199. 1201. 1203. 1205. 1207. 1209. 1211. 1213. 1215. 1217. 1219. 1221. 1223. 1225. 1227. 1229. 1231. 1233. 1235. 1237. 1239. 1241. 1243. 1245. 1247. 1249. 1251. 1253. 1255. 1257. 1259. 1261. 1263. 1265. 1267. 1269. 1271. 1273. 1275. 1277. 1279. 1281. 1283. 1285. 1287. 1289. 1291. 1293. 1295. 1297. 1299. 1301. 1303. 1305. 1307. 1309. 1311. 1313. 1315. 1317. 1319. 1321. 1323. 1325. 1327. 1329. 1331. 1333. 1335. 1337. 1339. 1341. 1343. 1345. 1347. 1349. 1351. 1353. 1355. 1357. 1359. 1361. 1363. 1365. 1367. 1369. 1371. 1373. 1375. 1377. 1379. 1381. 1383. 1385. 1387. 1389. 1391. 1393. 1395. 1397. 1399. 1401. 1403. 1405. 1407. 1409. 1411. 1413. 1415. 1417. 1419. 1421. 1423. 1425. 1427. 1429. 1431. 1433. 1435. 1437. 1439. 1441. 1443. 1445. 1447. 1449. 1451. 1453. 1455. 1457. 1459. 1461. 1463. 1465. 1467. 1469. 1471. 1473. 1475. 1477. 1479. 1481. 1483. 1485. 1487. 1489. 1491. 1493. 1495. 1497. 1499. 1501. 1503. 1505. 1507. 1509. 1511. 1513. 1515. 1517. 1519. 1521. 1523. 1525. 1527. 1529. 1531. 1533. 1535. 1537. 1539. 1541. 1543. 1545. 1547. 1549. 1551. 1553. 1555. 1557. 1559. 1561. 1563. 1565. 1567. 1569. 1571. 1573. 1575. 1577. 1579. 1581. 1583. 1585. 1587. 1589. 1591. 1593. 1595. 1597. 1599. 1601. 1603. 1605. 1607. 1609. 1611. 1613. 1615. 1617. 1619. 1621. 1623. 1625. 1627. 1629. 1631. 1633. 1635. 1637. 1639. 1641. 1643. 1645. 1647. 1649. 1651. 1653. 1655. 1657. 1659. 1661. 1663. 1665. 1667. 1669. 1671. 1673. 1675. 1677. 1679. 1681. 1683. 1685. 1687. 1689. 1691. 1693. 1695. 1697. 1699. 1701. 1703. 1705. 1707. 1709. 1711. 1713. 1715. 1717. 1719. 1721. 1723. 1725. 1727. 1729. 1731. 1733. 1735. 1737. 1739. 1741. 1743. 1745. 1747. 1749. 1751. 1753. 1755. 1757. 1759. 1761. 1763. 1765. 1767. 1769. 1771. 1773. 1775. 1777. 1779. 1781. 1783. 1785. 1787. 1789. 1791. 1793. 1795. 1797. 1799. 1801. 1803. 1805. 1807. 1809. 1811. 1813. 1815. 1817. 1819. 1821. 1823. 1825. 1827. 1829. 1831. 1833. 1835. 1837. 1839. 1841. 1843. 1845. 1847. 1849. 1851. 1853. 1855. 1857. 1859. 1861. 1863. 1865. 1867. 1869. 1871. 1873. 1875. 1877. 1879. 1881. 1883. 1885. 1887. 1889. 1891. 1893. 1895. 1897. 1899. 1901. 1903. 1905. 1907. 1909. 1911. 1913. 1915. 1917. 1919. 1921. 1923. 1925. 1927. 1929. 1931. 1933. 1935. 1937. 1939. 1941. 1943. 1945. 1947. 1949. 1951. 1953. 1955. 1957. 1959. 1961. 1963. 1965. 1967. 1969. 1971. 1973. 1975. 1977. 1979. 1981. 1983. 1985. 1987. 1989. 1991. 1993. 1995. 1997. 1999. 2001. 2003. 2005. 2007. 2009. 2011. 2013. 2015. 2017. 2019. 2021. 2023. 2025. 2027. 2029. 2031. 2033. 2035. 2037. 2039. 2041. 2043. 2045. 2047. 2049. 2051. 2053. 2055. 2057. 2059. 2061. 2063. 2065. 2067. 2069. 2071. 2073. 2075. 2077. 2079. 2081. 2083. 2085. 2087. 2089. 2091. 2093. 2095. 2097. 2099. 2101. 2103. 2105. 2107. 2109. 2111. 2113. 2115. 2117. 2119. 2121. 2123. 2125. 2127. 2129. 2131. 2133. 2135. 2137. 2139. 2141. 2143. 2145. 2147. 2149. 2151. 2153. 2155. 2157. 2159. 2161. 2163. 2165. 2167. 2169. 2171. 2173. 2175. 2177. 2179. 2181. 2183. 2185. 2187. 2189. 2191. 2193. 2195. 2197. 2199. 2201. 2203. 2205. 2207. 2209. 2211. 2213. 2215. 2217. 2219. 2221. 2223. 2225. 2227. 2229. 2231. 2233. 2235. 2237. 2239. 2241. 2243. 2245. 2247. 2249. 2251. 2253. 2255. 2257. 2259. 2261. 2263. 2265. 2267. 2269. 2271. 2273. 2275. 2277. 2279. 2281. 2283. 2285. 2287. 2289. 2291. 2293. 2295. 2297. 2299. 2301. 2303. 2305. 2307. 2309. 2311. 2313. 2315. 2317. 2319. 2321. 2323. 2325. 2327. 2329. 2331. 2333. 2335. 2337. 2339. 2341. 2343. 2345. 2347. 2349. 2351. 2353. 2355. 2357. 2359. 2361. 2363. 2365. 2367. 2369. 2371. 2373. 2375. 2377. 2379. 2381. 2383. 2385. 2387. 2389. 2391. 2393. 2395. 2397. 2399. 2401. 2403. 2405. 2407. 2409. 2411. 2413. 2415. 2417. 2419. 2421. 2423. 2425. 2427. 2429. 2431. 2433. 2435. 2437. 2439. 2441. 2443. 2445. 2447. 2449. 2451. 2453. 2455. 2457. 2459. 2461. 2463. 2465. 2467. 2469. 2471. 2473. 2475. 2477. 2479. 2481. 2483. 2485. 2487. 2489. 2491. 2493. 2495. 2497. 2499. 2501. 2503. 2505. 2507. 2509. 2511. 2513. 2515. 2517. 2519. 2521. 2523. 2525. 2527. 2529. 2531. 2533. 2535. 2537. 2539. 2541. 2543. 2545. 2547. 2549. 2551. 2553. 2555. 2557. 2559. 2561. 2563. 2565. 2567. 2569. 2571. 2573. 2575. 2577. 2579. 2581. 2583. 2585. 2587. 2589. 2591. 2593. 2595. 2597. 2599. 2601. 2603. 2605. 2607. 2609. 2611. 2613. 2615. 2617. 2619. 2621. 2623. 2625. 2627. 2629. 2631. 2633. 2635. 2637. 2639. 2641. 2643. 2645. 2647. 2649. 2651. 2653. 2655. 2657. 2659. 2661. 2663. 2665. 2667. 2669. 2671. 2673. 2675. 2677. 2679. 2681. 2683. 2685. 2687. 2689. 2691. 2693. 2695. 2697. 2699. 2701. 2703. 2705. 2707. 2709. 2711. 2713. 2715. 2717. 2719. 2721. 2723. 2725. 2727. 2729. 2731. 2733. 2735. 2737. 2739. 2741. 2743. 2745. 2747. 2749. 2751. 2753. 2755. 2757. 2759. 2761. 2763. 2765. 2767. 2769. 2771. 2773. 2775. 2777. 2779. 2781. 2783. 2785. 2787. 2789. 2791. 2793. 2795. 2797. 2799. 2801. 2803. 2805. 2807. 2809. 2811. 2813. 2815. 2817. 2819. 2821. 2823. 2825. 2827. 2829. 2831. 2833. 2835. 2837. 2839. 2841. 2843. 2845. 2847. 2849. 2851. 2853. 2855. 2857. 2859. 2861. 2863. 2865. 2867. 2869. 2871. 2873. 2875. 2877. 2879. 2881. 2883. 2885. 2887. 2889. 2891. 2893. 2895. 2897. 2899. 2901. 2903. 2905. 2907. 2909. 2911. 2913. 2915. 2917. 2919. 2921. 2923. 2925. 2927. 2929. 2931. 2933. 2935. 2937. 2939. 2941. 2943. 2945. 2947. 2949. 2951. 2953. 2955. 2957. 2959. 2961. 2963. 2965. 2967. 2969. 2971. 2973. 2975. 2977. 2979. 2981. 2983. 2985. 2987. 2989. 2991. 2993. 2995. 2997. 2999. 3001. 3003. 3005. 3007. 3009. 3011. 3013. 3015. 3017. 3019. 3021. 3023. 3025. 3027. 3029. 3031. 3033. 3035. 3037. 3039. 3041. 3043. 3045. 3047. 3049. 3051. 3053. 3055. 3057. 3059. 3061. 3063. 3065. 3067. 3069. 3071. 3073. 3075. 3077. 3079. 3081. 3083. 3085. 3087. 3089. 3091. 3093. 3095. 3097. 3099. 3101. 3103. 3105. 3107. 3109. 3111. 3113. 3115. 3117. 3119. 3121. 3123. 3125. 3127. 3129. 3131. 3133. 3135. 3137. 3139. 3141. 3143. 3145. 3147. 3149. 3151. 3153. 3155. 3157. 3159. 3161. 3163. 3165. 3167. 3169. 3171. 3173. 3175. 3177. 3179. 3181. 3183. 3185. 3187. 3189. 3191. 3193. 3195. 3197. 3199. 3201. 3203. 3205. 3207. 3209. 3211. 3213. 3215. 3217. 3219. 3221. 3223. 3225. 3227. 3229. 3231. 3233. 3235. 3237. 3239. 3241. 3243. 3245. 3247. 3249. 3251. 3253. 3255. 3257. 3259. 3261. 3263. 3265. 3267. 3269. 3271. 3273. 3275. 3277. 3279. 3281. 3283. 3285. 3287. 3289. 3291. 3293. 3295. 3297. 3299. 3301. 3303. 3305. 3307. 3309. 3311. 3313. 3315. 3317. 3319. 3321. 3323. 3325. 3327. 3329. 3331. 3333. 3335. 3337. 3339. 3341. 3343. 3345. 3347. 3349. 3351. 3353. 3355. 3357. 3359. 3361. 3363. 3365. 3367. 3369. 3371. 3373. 3375. 3377. 3379. 3381. 3383. 3385. 3387. 3389. 3391. 3393. 3395. 3397. 3399. 3401. 3403. 3405. 3407. 3409. 3411. 3413. 3415. 3417. 3419. 3421. 3423. 3425. 3427. 3429. 3431. 3433. 3435. 3437. 3439. 3441. 3443. 3445. 3447. 3449. 3451. 3453. 3455. 3457. 3459. 3461. 3463. 3465. 3467. 3469. 3471. 3473. 3475. 3477. 3479. 3481. 3483. 3485. 3487. 3489. 3491. 3493. 3495. 3497. 3499. 3501. 3503. 3505. 3507. 3509. 3511. 3513. 3515. 3517. 3519. 3521. 3523. 3525. 3527. 3529. 3531. 3533. 3535. 3537. 3539. 3541. 3543. 3545. 3547. 3549. 3551. 3553. 3555. 3557. 3559. 3561. 3563. 3565. 3567. 3569. 3571. 3573. 3575. 3577. 3579. 3581. 3583. 3585. 3587. 3589. 3591. 3593. 3595. 3597. 3599. 3601. 3603. 3605. 3607. 3609. 3611. 3613. 3615. 3617. 3619. 3621. 3623. 3625. 3627. 3629. 3631. 3633. 3635. 3637. 3639. 3641. 3643. 3645. 3647. 3649. 3651. 3653. 3655. 3657. 3659. 3661. 3663. 3665. 3667. 3669. 3671. 3673. 3675. 3677. 3679. 3681. 3683. 3685. 3687. 3689. 3691. 3693. 3695. 3697. 3699. 3701. 3703. 3705. 3707. 3709. 3711. 3713. 3715. 3717. 3719. 3721. 3723. 3725. 3727. 3729. 3731. 3733. 3735. 3737. 3739. 3741. 3743. 3745. 3747. 3749. 3751. 3753. 3755. 3757. 3759. 3761. 3763. 3765. 3767. 3769. 3771. 3773. 3775. 3777. 3779. 3781. 3783. 3785. 3787. 3789. 3791. 3793. 3795. 3797. 3799. 3801. 3803. 3805. 3807. 3809. 3811. 3813. 3815. 3817. 3819. 3821. 3823. 3825. 3827. 3829. 3831. 3833. 3835. 3837. 3839. 3841. 3843. 3845. 3847. 3849. 3851. 3853. 3855. 3857. 3859. 3861. 3863. 3865. 3867. 3869. 3871. 3873. 3875. 3877. 3879. 3881. 3883. 3885. 3887. 3889. 3891. 3893. 3895. 3897. 3899. 3901. 3903. 3905. 3907. 3909. 3911. 3913. 3915. 3917. 3919. 3921. 3923. 3925. 3927. 3929. 3931. 3933. 3935. 3937. 3939. 3941. 3943. 3945. 3947. 3949. 3951. 3953. 3955. 39

Uspeh razstave Češka knjiga si je utrla pot k nam

Ljubljana, 10. novembra. Razstava čsl. knjige je končana. Preden napravimo kratko bilanco o njej, že lahko ugotovimo, da je dosegla celo večji uspeh kakor so pričakovali najoptimisti: razstav knjig, vsaj v takšnem obsegu in načinu doslej pri nas še ni bilo in marsikdo je dvomil, da bi bile v Ljubljani sploh mogoče. Pomisliti moramo, da kulturne razstave nimajo nikdar mnogo obiskovalcev, zlasti se one, kjer je razstavljeno le »vzorčno blago«. Oziroma se n. pr. na umetnostne razstave, ki imajo navadno le po nekaj sto obiskovalcev, čeprav so odprte po nekaj tednov. Zato je uspeh, ki ga lahko izrazimo v številkah, zelo razveseljujoč. Toda pri takšnih razstavah ne smemo gledati na številke, čeprav se tudi moralni uspeh lahko najbolje pokaže v njih.

Reči smemo, da ljudi ni privlačila na razstavo sama radovednost, odnosno da je bila ta radovednost plemenita. V Ljubljani je mnogo prijateljev knjig, čeprav smo prejšnja leta pogosto tožili o krizi knjige, ko je bilo pač vse v krizi. In ti prijatelji so prihajali na razstavo češko-slovaške knjige iz prave vneme do lepe knjige, iz ljubezni do duhovnih stvaritev. Toda prihajali so tudi številni čitatelji strokovnih knjig, ki se pečajo s posameznimi vedami bodisi v soli bodisi v poklicu. Knjige so bile razstavljene tako, da so vplivale neposredno na obiskovalce po svoji opremi in nekoliko tudi po vsebini, saj so se mnogi poglabljali vanje, zlasti večerj kakor v čitalnicah. To je nedvomno znak, da so se obiskovalci v resnici zanimali za knjige ter da niso prihajali na razstavo le zaradi lepih platnic. Mnogi so se tudi zanimali za cene knjig in kupovali, kar je bilo napredaj. Žal je bilo napredaj le malo knjig, toda saj lahko naročijo vsako knjigo v naših knjigarnah. Če pomislimo, da pred leti v Ljubljani sploh niste mogli kupiti češke knjige, je nedvomno tem, kako popularna je postala čsl. knjiga te dni, izredno velik uspeh. Zdalj lahko s mirno vestjo zapisemo, da si je češka knjiga utrla pot k nam, kar je v veliki meri zasluga razstave.

Uspehi razstave so torej trznega pomena. Pri tem ne smemo pozabiti zlasti, da razstavljene knjige ostanejo med nami. Skoraj 1000 znanstvenih knjig so darovali češki znanstveni zavodi naši univerzi, za 10.000 Kč je pa čsl. prosvetno ministrstvo kupilo leposlovnih knjig za posebno informativno, propagandno knjižnico pri nas, ki bo splošno dostopna. Na razstavi je

bilo okrog 2.500 knjig. Samo po sebi se razume, da so bile razstavljene le izbrane knjige. V Pragi je deloval v ta namen poseben odbor strokovnjakov pod predsedstvom našega rojaka prof. Matije Murka. Seveda ima za prireditelje razstave velike zasluge tudi ljubljanski odbor, zlasti akademska sekcija JČ lige, ki ji predseduje J. Procházka. Za organizacijo razstave je bil sestavljen poseben odbor, ki so bili v njem razen članov AS JČ lige še B. Borko, prof. V. Burian, dr. T. Debeljak, ravnatelj dr. Šleibinger, ravn. dr. Mal, prof. Mole in B. Kreft. Načrt razstave in tehnično vodstvo je prevzel ing. arb. S. Murko. Mnogo je pripomogel organizaciji razstave tudi glavni odbor JČ lige, ki mu predseduje dr. E. Stare, z vsem svojim vplivom in poštreno voljo se je pa zavzel za prireditelje čsl. konzul ing. S. Miškovský s sodelovanjem tajnika Marinka.

Na vsako kulturno prireditev bi moral biti prost vstop in prireditelji razstave so se držali tega načela, čeprav je prireditelje zahtevala velike stroške. Prav tako ni bilo vstopnine k predavanjem. Prav ta predavanja so pokazala in naglasila resen kulturni značaj in pomen razstave in iskalo se je, da bi bilo umestno združiti tudi druge podobne kulturne prireditve s predavanji, kajti predavanja sama na sebi ne bodo nikdar toliko zanimanja kakor v zvezi s kulturno razstavo. Ob tej priliki ne smemo prezreti važnega čimtelja, ki si brez njega dandanes skoraj ne moremo misliti več uspeha še tako vzorno prirejene kulturne prireditve, namreč propagande. Marsikatera kulturna prireditev pri nas ne najde pravega odmeva v javnosti, ker gledajo na propagando s predsodki, kakor da bi zaradi nje trpel značaj prireditve. Puhle reklame in donečih fraz ne kaže metati v en koš s propagando, ki ima značaj apela na kulturno vest in zavest občinstva.

Nedvomno so zanimive tudi številke o obisku razstave: ali ni značilno že to, da je bilo na razstavi okrog 30 ekskurzij? Vseh obiskovalcev je bilo okrog 6.000. Toliko obiskovalcev najbrž še ni imela nobena umetnostna razstava v Ljubljani. Ta številka se vam bo zdela še tem višja, če pomislite, da so razstavo obiskovali predvsem ljudje, ki so se v resnici zanimali za knjige. Lepa bilanca razstave nas opozarja, da bi morali prireditelji tudi v bodočnosti razstave knjig. Prihodnje dni bo priredila mariborska JČ liga razstavo čsl. knjig, ki jih bodo izbrali v Ljubljani.

Porodnost v Ameriki

Ameriški profesor Raymond Pearl je poskušal s statističnimi podatki dognati, kako učinkujejo oploditve preprečujoča sredstva na porodnost mladih, zdravih žen. Opazoval je blizu 31000 žen bele in črne polti v 26 velikih mestih 15 severoameriških držav. Ugotovil je, da ni rabilo zaščitnih sredstev proti oploditvi 54% belokožnih in 83% zamork. Po Pearlovem prepričanju se kaže učinek teh sredstev markantno samo pri beli rasi, dočim je porodnost belih in črnih žen, ki nečejo ali pa ne znajo umetno preprečiti oploditve, razmeroma enak.

Zamorki, ki rabijo zaščitna sredstva, ne trpe na porodnosti, žene bele polti imajo pa po starosti 25 do 50% manj otrok, nego bi jih imela v normalnih razmerah. To potrjuje staro klinično izkušnjo, da zamorki ne znajo rabiti zaščitnih sredstev proti oploditvi. Zato se prof. Pearl boji, da se bo v bodoče v Ameriki znatno izpremenilo število razmerje obeh ras na škodo bele rase, če ne nastopi nov činitelj v porodnosti. Tu ne igra posebne vloge dejstvo, da so med zamorki močno razširjene spolne bolezni. Med zamorkami so pa pogostejši naravnostni in umetni splavi, radi se jim pa tudi rode mrtvi otroci. Toda vse to ne more niti od daleč izravnati katastrofalnega padca porodnosti pri belih ženah.

Tisk belgijskega fašizma

Nemirna stranka belgijskih fašistov mladega Leona Degrelle, ki šteje okrog 800.000 članov, ima tudi zelo razširjen tisk. Dnevnik »Le pays réel« je začel izhajati letos v maju in dosegel je že naklado 217.000. Vlamski list »De nieuwe staat« izhaja v 50.000 izvodih. Najzanimivejši je pa razvoj tednika »Rex«, ki izhaja v francoščini, vlamščini in nemščini. Na ta list je naročen najmanj vsak drugi član stranke, tako da izhaja najmanj v 400.000 izvodih. Razen tega ima belgijski fašizem še več tednikov, revij in strokovnih listov. Tedenska naklada vsega tiska Degrellovega pokreta se je močno približala 4.000.000 izvodom. To je že močna sedma velesila, ki je ne smemo podcenjevati.

Alfred Nobel

Vodja belgijskih fašistov je še zelo mlad in lep mož, podoben bolj umetniku, nego ljudskemu tribunu. V Bruslju in po vsej Belgiji ima na tisoče navdušenih oboževalcev. Nedavno je nekdo vprašal belgijskega kralja Leopolda, kako si razlaga presenetljive Degrellove uspehe in nagel porast števila njegovih pristavev. Kralj se je zamislil in odgovoril: To je vpliv Rexa.

London ima milijon telefonov

V Londonu je bil te dni na sedežu župan angleške prestolnice sir Vincent Montagu milijoni telefon. Jubilejni aparat, ki je pozlačen in opremljen s spominsko ploščo, je izročil županu osebni generalni ravnatelj angleških pošt Tryon. Prvi pogovor na tem znamenitem telefonu je imel londonski župan z županom mesta Ontario v Kanadi, kjer je bil sir Vincent nedavno v gosteh. Angleški listi so »seveda« porabili to priložnost, da so obudili spomine na prve korake telefona v Londonu.

Prve telefone so dobili ljudje v Angliji pred 57 leti in sicer v Londonu. V začetku

je bilo samo 7 naročnikov in letna naročnina je znašala 20 funtov sterlingov. Leto 1881 je imela londonska centrala že 1000 naročnikov. Takrat so ustanovili narodno telefonsko družbo, ki jo je prevzela država v

poštno upravo leta 1912, ko je dobil London prve avtomatske telefone. Zdaj je na vsem svetu 34 milijonov telefonskih naročnikov in naročniki v Angliji lahko govorijo 95% vseh.

Kako se podeljujejo Nobelove nagrade

Razgovor s tajnikom Nobelovega odbora švedske akademije Karlom Augustom Grönladom

Kakor vsako leto, je tudi letos v začetku novembra Nobelov odbor objavil, kdo dobi Nobelove nagrade. Tajnik Nobelovega odbora švedske akademije je knjižničar Karl Avgust Grönlad in on pripoveduje o podeljevanju Nobelovih nagrad takole:

Delo Nobelove ustanove je zasnovano na oporoki inženjerja Bernharda Nobela, napisani 27. oktobra 1895 in glaseči se: Z vsem ostankom mojega realiziranega premoženja naj se postopa takole: Kapital, ki ga nalože izvrševalci oporoke v dobrih vrednostnih papirjih, bodi fond, čigar obresti se bodo vsako leto razdelile v obliki nagrad med one, ki so v preteklem letu najbolj poslužili človeštvo. Obresti se razdele na pet enakih delov.

tos jih je bilo za literarno nagrado nad 30. Predloge je treba poslati najpozneje do 31. januarja, ko jih začne pregledovati. Kmalu po 1. februarju se prvi sestanejo komisije, ki ugotovijo, kakšni predlogi so prišli in ali so vsi predlagatelji upravičeni poslati jih. Potem se sestavi letni seznam in predlogi so dodeli članom komisije v prvo presojo.

Tudi za presojanje so določene smernice. Tako mora biti za literarno nagrado predloženo posamezno delo ali vsa pisateljeva dela. Presoja se pa ne more omejiti na čisto literarno stran, temveč mora tudi upoštevati, kakšen položaj zavzema avtor v literaturi svoje domovine in kakšne posebnosti ima njegovo delo, da je mogoče biti predlagan za nagrado. To določijo vedno najboljši literarni zgodovinarji in njihova presoja je navadno podobna literarnemu eseu, ki se pa ne objavi, temveč raposlje zaupno članom akademije.

Sredi leta skliče komisija sejo, na kateri pade končni predlog. Če se komisija ne more odločiti za enega pisatelja, jih predlaga več hkrati. Komisija ima seje vsak četrtlet in končna odločitev pade v začetku novembra, 10. decembra, na dan smrti Alfreda Nobela, se nagrade svečano podeli. Istega dne se podeli v Oslu tudi Nobelova mirovna nagrada.

Iz Maribora

— Gledališče. V torek, drevi ob 20. uri bo premiera Shakespearjeve komedije »Ukročena trmoglavka«. To je vedril humorjem, z nevsiljivo duhovitostjo ter odsko izredno učinkovito delo vsebuje mnogo situacijske komike. Razigrani igralci zaigrajo na knezovo zahtevo in da se ponorčijo iz pijanega kotlička Suka zamotano komedijo. Režijo vodi g. Jože Kovič, ki je delo tudi na poseben način inescinal. Nastopijo Starčeva, Rasbergerja, Gorinškova, Zakraskova, Barbičeva, Nakrst, Jože Kovič, Gorinšek, Verdonik, Crnobori, Košuta, Pavle Kovič, Košič, Rasberger, Grom, Blaž, Malec, Stander in drugi.

— Nov občinski svetnik. V mariborski mestni svet je bil imenovan na mesto umlejšnega mestnega svetnika g. Pušenjaka hotelir g. Frano Zemljak. Tako so dobili tudi mariborski gostilniški krogi svojega zastopnika pri mariborski občini.

— Lep jubilej poštnih godbenikov. Preteklo soboto je proslavila godba poštarov »Poštni rog« petletnico uspešnega delovanja. Ob tej priliki so priredili v »Unionu« jubilejni koncert, pri katerem je sodelovala tudi ljubljanska poštna godba. Prireditelj je zelo lepo uspela in našla zadovoljiv odziv pri našem občinstvu.

— Obsodba Ferlinec: 18 let robije. Včeraj smo obširno poročali o razpravi proti Ivanu Ferlinecu, ki je 17. julija nastopil v stanovanju na Aleksandrovi cesti 51 svojo ženo Elizabeto. Razprava je trajala do 15. ure popoldne, narkar je predsednik senata razglasil sodbo: 18 let robije, izguba državne službe in trajna izguba državljanstva. Obtožene je ves čas razprave odločno zanimal krivdo in trdil, da je ženo ustrelil po nesreči. Skušal je singrati alabournost, kar mu pa ni uspelo. Ko je Ferline slišal sodbo, se je stresel in podivil. Ni se pustil ukleniti in na pomoč so morali priti stražniki, da so končno ustrotili morilec.

— Pod vlak se je vrget. V ponedeljek zjutraj se je v bližini premikalnega kolodvora na Tuznem vrget pod vlak 32-letni železničar Mihael Krajnc, ki ga je prežal jutranji potniški vlak. Kolea so nesrečno samomorilec popolnoma razsesarila glavo. Obležal je na mestu mrtve. Krajnc je bil v tako strašno smrt, ker je bil odpuščen iz službe.

KDAJ BO KONEC OBOROZEVANJA? Kdaj se bo končno nehal oboroževati? Ko bo imel vsak narod dvakrat toliko orožja, kakor sosedni narod.

Barva obleke in značaj

Neki londonski list se je zanimal za vprašanje, kakšne barve blago imajo ženske najraje za svoje obleke. Po barvi naj bi se dal spoznati tudi značaj ženske in tako naj bi se fantja že pred poroko lahko preprčal, kakšna je njegova nevesta, odnosno kako ženo dobi. Treba jo je samo vprašati, kakšno obleko najraje nosi.

Temno modro barvo imajo najraje bojevitke, vaje bori se z življenjem in zmagovati. Bore se pa seveda tudi s svojimi možmi. Svetlomodra barva pomeni mehak značaj. Za to barvo vneta ženske so nežne, v njih je močno razvit materinski čut. To so baje najboljše zakonske žene. Za sivo in rjavo barvo se navdušujejo ženske, vneta za tovarištvo. Strasti pri takih ženskah ne išče, pač boste pa našli mnogo razumevanje za svoj poklic in svoje težnje. Ženske v črni oblekah so sicer prijazne, toda precej hladne. Umerjenost in

pravilno nazarje o bližnjih sta njihovi glavni prednosti. Moški naj bodo previdni, kajti take ženske jim vidijo v duše, nobena stvar jim ne ostane prikrita. Za rdečo barvo navdušene ženske so pa temperamentne, rade bi bile vedno všeč moškim in so jim tudi. Na moške vplivajo posebno privlačno in po tem se znajo tudi ravnati. Skratka, to so kokote.

Seveda pe ne smemo pozabiti, da nosijo ženske rade vse, kar je v modi in zato se ne smemo preveč veseliti, da bi jih lahko spoznali po barvi obleke. Vjoličasta barva ne pomeni kesanja in spokorjenosti, to pomeni samo novo vjoličasto obleko.

V SOLI

— Mihec, imenuj mi pet elementov.
— Ogenj, voda, zrak, pivo...
— Pivo vendar ni element.
— Seveda je, kadar pije očka pivo, pravi mamica: Zdalj je ata zopet v svojem elementu.

EMILE GABORIAU ZAKONSKI IN NEZAKONSKI SIN ROMAN.

Sodnik je triumfiral, ni pa imel kdaj udajati se svojim mislim, kajti čas je hitel. Mnogo mu je bilo ležeče na tem, da bi čim prej zaslišal Alberta, toda ta čas je moral zaslišati še nekaj služabnikov iz Commarinove palače in sprejeti poročilo policijskega komisarja, ki mu je bila poverjena aretacija.

Poklicani služabniki, ki so že dolgo čakali, kdaj pridejo na vrsto, so stopili po vrsti pred preiskovalnega sodnika. V splošnem niso vedeli povedati nič podrobnejšega, toda vse njihove izpovedbe so bile obtežilne. Videlo se je takoj, da vsi verujejo v krivdo svojega gospodarja. Albertovo vedenje od začetka usodnega tedna, vsaka najmanjša beseda, vsaka še tako brezpomembna kretnja se je obravnavala tu.

Sodnik je slišal mnogo podrobnosti, ki se zde na prvi pogled brezpomembne, ki pa lahko postanejo med obravnavo naenkrat vprašanje življenja ali smrti. Ko je vse te izpovedbe lepo razporedil in uredil, je mogel Daburon slediti obtoženci ves čas od nedeljskega jutra.

Torej v nedeljo takoj po Noelovem odhodu je vikont pozvonil in naročil, naj sporoče vsem posetnikom, ki bi prišli, da je pravkar odgovoril na kmetu. Od tistega trenutka je ves dom opazal, da

56

je slabe volje, zelo razjarjen in potr. Ves dan ni prišel iz knjižnice, kamor si je dal prinesiti tudi večerjo. Pojedel je samo juho in zelo tanek zrezek v vinski omaki. Po večerji je dejal upravitelju doma Courtivois: Priporočite glavnemu kuharju, naj prihodnjič omakno bolj začini. Potem je pa dejal sam pri sebi: Eh, čemu to? Zvečer je dal prosto vsem sebi dodeljenim služabnikom, rekoč: Pojdite in zabavajte se! Izrečno je zabilič, da ne smejo nikogar pustiti knjemu, razen če bi pozvonil.

Naslednjega dne, v ponedeljek, je vstal šele opoldne, čeprav je drugače vstajal zelo zgodaj. Tožil je, da ga boli glava in da se tudi sicer počuti slabo. Vendar je pa popil skodelico čaja. Naročil je, naj mu pripravijo kočijo, pa jo je takoj zopet odpovedal. Njegov komornik Lubin ga je slišal, kako je dejal: Ne smem več oklevati! Čez nekaj časa pa: Temu moram napraviti konec! Kmalu je začel nekaj pisati. Lubinu je naročil, naj odnese pismo gospodični Arlangeevi in ga izroči nji osebnost ali pa njeni učiteljici Schmidtovi. Drugo pismo in dva bankovca po tisoč frankov je izročil Josefu, da bi jih odnesel v klub. Josef se ni več spominjal, komu. Vedel je pa, da ni šlo za nobenega visokega gospoda.

Zvečer je pojedel Albert samo juho in se zaklenil v svoje sobe. V torek je vstal zelo zgodaj. Taval je po palači liki blodna duša ali človek, ki nekaj pričakuje, kar pa ne pride. Ko je prišel na vrt, ga je vrtnar vprašal, kaj meni o načrtu travniške preproge. Odgovoril mu je: Posvetujte se z gospodom grofom, ko se vrne. Obedoval je kakor

prejšnji dan. Ob eni je odšel v stajo, kjer je otožno biljard svoj prijatelj kobilu Normo. Božajoč jo je govoril: Uboga žival! Ti moja dobra stara! Ob treh mu je prinesel singa pismo. Vikont ga je vzel in hitro odprl. Stal je baš pred gredičami. Dva lakajsta sta dobro slišala, kako je dejal: Ne more se protiviti! Vrnil se je v svoje sobe in sežgal pismo v velikem kamnu v predstobi.

Ko je sedel ob šestih za mizo, sta si dva njegova prijatelja, markiz Chouse in Courtivois, izposlovala dostop do njega. To ga je silno razkačilo. Večerjal je nekoliko več, nego prejšnje dni. Naročil je celo kletarju, naj mu prinese steklenico chateaulafita in vso je popil. Po kavji je pokadil cigareto v jedilnici, kar se je upiralo hišnemu redu. Po zatrevanju Josefa in dveh lakajsev je odšel vikont ob pol osmih, po zatrevanju vratarja in Lubina pa šele ob osmih peš z dežnikom v roki z doma. Vrnil se je ob dveh zjutraj in odšlo v svojega komornika, ki ga je čakal, kakor je bila njegova dolžnost.

Ko je prišel v sredo komornik k vikontu, je ostrmel nad njegovo obleko. Bila je mokra in blatna, hlače so bile raztrgane. Dovolil si je opazko, toda Albert je odgovoril srdito: Vrzite te cape kam v kot in ne dajte jih nikomur! Zdelo se je, da se počuti tistega dne boljše. Obed mu je teknil dokaj dobro in upravitelj doma je opazil, da je vesel. Popoldne je prebil v knjižnici, kjer je sežgal mnogo papirjev.

V četrtek se je pa zdel zopet bolan. Ni mnogo manjkalo, da bi ne bil mogel iti grofu naproti.

Zvečer po sporu s svojim očetom je odšel ves potrj v svoje sobe. Lubin je hotel hiteti po zdravniku. Prepovedal mu je in mu obenem zabilič, da ne sme nikomur praviti o njegovi bolehnosti.

To je točna in kratka vsebina dvajsetih velikih strani, ki jih je popisal dolgonogi protokolist, ne da bi se bil kdaj ozrl na priče v livreji, stopajoče po vrsti pred preiskovalnega sodnika.

Prišla je vrsta na policijskega komisarja. Kratko je opisal aretacijo, ki jo je bil opisal že Tabaret. Tudi on je povedal, da je Albert zaklical: Izgubljen sem! Po njegovem mnenju je bilo to priznanje. Potem je pa izročil preiskovalnemu sodniku vse, kar so bili vikont Commarin in zaplenili.

Preiskovalni sodnik je pazljivo pregledal vse zaplenjene predmete in jih skrbno primerjal z onimi iz La Jonchere. Videti je bil zalovoinejši, nego čez dan. Sam je položil na svojo mizo »se te gmo« dokaze in da bi jih skil, je položil, za 74: tri ali štiri velike liste papirja, sklače za zavijanje sodnih aktov.

Dan se je že nagibal k večeru in Daburon je imel še toliko časa, da bi zaslišal »obdolženca« predno se je zmrzilo. Kakšno oklevanje bi ga še moglo zadržati? Imel je v rokah več dokazov, nego jih je potreboval, da pošlje deset ljudi pred poroko in od tod pod giljotino. Pripravil je se na boj s tako izbornim orožjem, da bi moral biti Albert blazen, da bi mislil na obrambo. In vendar, v tem zanj tako svečanem trenutku, je čutil, da ga obhaja slabost. Mar popuša njegova volja? Mar mu bo odpovedala odločnost?